

Naar een gemeente zonder uitbuiting

Actieprogramma mensenhandel
gemeente Groningen 2022-2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Impact en urgentie	5
1.2 Vormen van mensenhandel	5
2. De gemeentelijke rol	8
2.1 Uitgangspunten	9
2.2 Essentiële functies	10
3. Ambities en acties	12
Ambitie 1: Awareness, signaleren en melden	13
Ambitie 2: Meer zicht op aard en omvang	16
Ambitie 3: Slachtoffer- en daderschap voorkomen	18
Ambitie 4: Barrières opwerpen	20
Ambitie 5: Slachtoffers samenhangende hulp en ondersteuning bieden	22
4. Financiën en verantwoording	25

Groningen streeft ernaar een uitbuitingsvrije gemeente te zijn. Een gemeente waarin eenieder een eerlijk loon krijgt voor arbeid, werkt in goede omstandigheden, vrij en autonoom is, goed wordt behandeld en niet hoeft te vrezen voor eigen veiligheid of die van naasten.

1. Inleiding

Mensenhandel draait om uitbuiting. Daders gebruiken slachtoffers – door geweld en bedreiging, door misleiding of door misbruik van een kwetsbare positie – voor persoonlijk gewin.

Mensenhandel maakt een enorme inbreuk op de individuele vrijheid van mensen en is daarmee een van de ernstigste en meest complexe vormen van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit. Behalve de grote gevolgen voor het slachtoffer ondervinden ook andere partijen de negatieve gevolgen van uitbuiting. Zo leidt het bedrijfsleven schade door oneerlijke concurrentie en verstoring van de arbeidsmarkt als gevolg van arbeidsuitbuiting. Voor de leefomgeving kunnen eveneens negatieve gevolgen optreden, zoals in situaties waarin veel arbeidsmigranten in te kleine panden worden gehuisvest en hierdoor overlast ontstaat.

In 2022 moet elke gemeente een duidelijke en geborgde aanpak van mensenhandel hebben. Deze landelijke afspraak in het Interbestuurlijk Programma (IBP, punt 5.11) staat ook in het programma Samen tegen Mensenhandel¹. De aanpak van mensenhandel en de zorg voor slachtoffers in de gemeente Groningen is de afgelopen jaren geprofessionaliseerd. Wat ontbreekt, is een overkoepelend plan voor de aanpak van mensenhandel binnen de gemeente. Met dit actieprogramma geven we

uitvoering aan de ambitie uit het Beleidskader Veiligheid 2021 – 2024 om te komen tot een integrale programma-aanpak van seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting.

Bij de aanpak van mensenhandel zijn veel partijen betrokken. Al deze professionals beschikken over kennis en expertise die nodig is om de aanpak van mensenhandel vorm te geven. Door kennis, expertise en informatie bij elkaar te brengen, kan effectiever worden samengewerkt in de strijd tegen mensenhandel en voorkomen we dat op meerdere plekken het wiel opnieuw wordt uitgevonden. De komende jaren wordt ingezet op het verder verdiepen en concretiseren van deze gezamenlijke aanpak. Daarnaast is het van belang om de regionale samenwerking te versterken.

Een goede regionale samenwerking is essentieel in de aanpak van mensenhandel, omdat mensenhandel niet alleen een fenomeen is van de grote stad én niet stopt bij de gemeentegrens.

“Mensenhandel komt overal om ons heen voor, in alle lagen van de maatschappij”, aldus de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen. “Achter een relatief eenvoudig vergrijp als zakkenrollerij kan mensenhandel te voorschijn komen als blijkt dat een jongen die opgepakt wordt, behoort tot een groep Roemeense jongens die van hun criminele baas iedere dag met vijfhonderd euro terug moeten komen.”

¹ In het coalitieakkoord 2021-2025 ‘Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst’ is de aanpak van mensenhandel benoemd als prioriteit en is het programma Samen tegen Mensenhandel verlengd.

1.1 Impact en urgentie

Mensenhandel speelt zich af in het verborgene en is lang niet altijd herkenbaar. Slachtoffers zien zichzelf vaak niet als slachtoffer of ontkennen – door angst of schaamte – dat er sprake is van uitbuiting. De angst van slachtoffers, de lage aangiftebereidheid, de beperkte pakkans van daders en het gebrek aan kennis over signalen bij de professionals zorgen er voor dat er nauwelijks zicht is op de werkelijke omvang van deze ernstige vorm van criminaliteit.

We weten dat er veel meer slachtoffers zijn dan er worden gemeld. Uit recent onderzoek door de universiteiten van Tilburg en Utrecht in opdracht van het WODC² is gebleken dat de geschatte aantallen vermoedelijke slachtoffers van mensenhandel drie à vier keer hoger liggen dan de aantallen die bij CoMensha³ worden gemeld. In het jaar 2020 heeft CoMensha 1013 slachtoffers geregistreerd. Het is zorgwekkend dat zo veel slachtoffers buiten beeld blijven.

Uit de recente Slachtoffermonitor 2016–2020⁴ is gebleken dat vooral slachtoffers van binnenlandse seksuele uitbuiting minder zichtbaar zijn geworden. Corona is hiervoor mogelijk een oorzaak; er waren minder reisbewegingen en opsporing en signalering werd beperkt. Opvallend is dat er in 2020 juist wel meer slachtoffers van arbeidsuitbuiting aan het licht kwamen. De meeste van hen hebben zichzelf bij hulpverleningsinstanties gemeld toen zij door de coronamaatregelen niet alleen hun werk, maar ook hun huisvesting en verblijfsvergunning verloren. Ook blijkt uit de monitor dat bijna de helft van de (vermoedelijke) slachtoffers van mensenhandel binnen vijf jaar opnieuw slachtoffer van een (vaak ernstig) delict wordt en dat de geboden hulp vaak niet aansluit bij de behoeften van slachtoffers.

² <https://www.wodc.nl/actueel/nieuws/2021/11/29/jaarijks-circa-5.000-slachtoffers-van-mensenhandel-in-nederland>

³ CoMensha zet zich als landelijk Coördinatiecentrum tegen Mensenhandel in voor de belangen en rechten van (mogelijke) slachtoffers van mensenhandel in Nederland. www.comensha.nl

⁴ <https://www.nationaalrapporteur.nl/publicaties/rapporten/2021/12/07/slachtoffermonitor-mensenhandel-2016---2020>

⁵ In het coalitieakkoord staat vermeld dat dit artikel wordt gemoderniseerd om de vervolging van daders te verbeteren.

⁶ In deze aanpak laten we orgaanhandel en gedwongen draagmoederschap buiten beschouwing, omdat hier in Nederland nauwelijks gevallen van bekend zijn en dit thema geen rol speelt in de gemeentelijke aanpak.

1.2 Vormen van mensenhandel

Wat is mensenhandel?

Mensenhandel is ‘het werven, vervoeren, overbrengen, opnemen of huisvesten van een persoon, met gebruik van dwang en met het doel die persoon uit te buiten’. Deze definitie beschrijft mensenhandel zoals die strafbaar gesteld is in artikel 273f van het Wetboek van Strafrecht⁵.

Mensenhandel kent verschillende verschijningsvormen. Onze aanpak richt zich op seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting⁶. Daarbij leggen we een speciale focus op arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting, omdat de aandacht tot voor kort vooral was gericht op seksuele uitbuiting.

Is prostitutie mensenhandel?

Mensenhandel en prostitutie zijn twee verschillende begrippen. In Nederland is prostitutie een legaal beroep en aan een aantal regels gebonden. Prostitutie, vergund of onvergund, staat nadrukkelijk niet gelijk aan seksuele uitbuiting als vorm van mensenhandel. Seksuele uitbuiting kan zich wel in de prostitutiesector afspelen.

Seksuele uitbuiting

We spreken van seksuele uitbuiting, wanneer iemand wordt gedwongen om seksuele diensten te verlenen. Het gaat om gedwongen seksuele handelingen tegen betaling of andere vergoedingen zoals bijvoorbeeld onderdak, kleding of eten, of de belofte daarvan. Er wordt daarbij misbruik gemaakt van iemands kwetsbaarheid, ondergeschikte positie en/of vertrouwen.

Seksuele uitbuiting omvat onder andere gedwongen prostitutie én gedwongen seksuele dienstverlening in bijvoorbeeld bars, hotels, kuuroorden, massagesalons en de entertainmentsector. Seksuele uitbuiting vindt ook online plaats, bijvoorbeeld het gedwongen verrichten van seksuele diensten via een webcam.

Een bijzondere vorm van seksuele uitbuiting is uitbuiting door loverboys. Een loverboy is een mensenhandelaar die meisjes of jongens seksueel chanteert of misbruikt om hier zelf geld mee te verdienen. Bijvoorbeeld door jongens of meisjes seks te laten hebben voor geld of spullen. Of door te dreigen naaktfoto's of filmpjes op internet te zetten als niet wordt betaald. Het klassieke beeld van een loverboy die inspeelt op – en misbruik maakt van – de verliefdheid is deels achterhaald. Zo blijkt uit onderzoek door CKM ('[Daders van binnenlandse seksuele uitbuiting](#)') dat de ronselperiode bij de helft van de onderzochte slachtoffers slechts minder dan een week is en dat de eerste contacten vaak online worden gelegd.

Arbeidsuitbuiting

Bij arbeidsuitbuiting worden mensen doelbewust door een vorm van dwang of door misbruik van omstandigheden of van diens kwetsbare positie gedwongen tot arbeid of diensten, waarbij bovendien sprake is van een ernstige inbreuk op hun lichamelijke of geestelijke integriteit en/of hun persoonlijke vrijheid. Het gaat vaak samen met ernstige situaties op de werkvloer, een sterke inperking van de vrije keuze, grove overtreding van de arbeidswetten (onderbetaling, lange werkdagen, weinig rust en slechte arbeidsomstandigheden) en ondermaatse huisvesting.

Criminele uitbuiting

Bij criminele uitbuiting worden mensen gedwongen tot het verrichten van arbeid of diensten die strafbaar zijn gesteld. Denk aan onder dwang moeten zakkenrollen, het plegen van diefstal, drugs smokkelen en het knippen van hennep. De buit gaat vaak naar de uitbouter/mensenhandelaar.

Bij deze vorm van mensenhandel is het non-punishment beginsel van belang. Volgens dit principe voorzien staten in de mogelijkheid om slachtoffers van mensenhandel niet te vervolgen of bestraffen wanneer zij onder dwang betrokken zijn bij criminele activiteiten.

Money mules, geldezels of katvangers, zijn mensen die worden geronseld om hun rekening te laten misbruiken door criminelen. Hoewel er nog weinig onderzoek is gedaan naar deze manier van uitbuiting, blijkt uit de praktijk dat jongeren niet alleen slachtoffer zijn, maar ook dader.

Casus

Simo werkte bij een groot diepvriesbedrijf. Hij maakte er lange dagen voor niet meer dan vier euro per uur in een omgeving van -30 graden Celsius. De rest van zijn salaris werd ingehouden door de Oost-Europese man van het uitzendbureau dat hem geronseld had. Op een dag werd hij gewaarschuwd dat hij weg moest blijven. Er zou gecontroleerd worden op illegale werknemers. Zijn volgende baan was die van schoonmaker, via hetzelfde uitzendbureau. Weer lange dagen en nachten. Weer voor een grijpstuiver. Pas toen hij in gesprek raakte met een vrouw die zelf ook slachtoffer was van uitbuiting, realiseerde hij zich wat er aan de hand was. Simo was met niets naar Nederland gekomen en verwachtte ook niets meer. Hij had geen idee dat hij, ondanks dat hij hier illegaal verbleef, ook rechten had.

Brom Sprank 03 2019

2. De gemeentelijke rol

De aanpak van mensenhandel is gebaseerd op vier pijlers, die volgen uit internationale en Europese verdragen waar Nederland verplicht is zich aan te houden:

1. Opsporen, vervolgen en aanpakken van daders;
2. Hulp, zorg en opvang voor slachtoffers;
3. Preventie en signalering;
4. Netwerksamenwerking.

In de aanpak van mensenhandel heeft de gemeente Groningen de volgende rollen:

De gemeente als signaleerder	De gemeente heeft een belangrijke rol in het signaleren van mensenhandel. Om deze rol te kunnen uitvoeren is het essentieel dat medewerkers van de gemeente voldoende kennis hebben over mensenhandel, in staat zijn om signalen te herkennen en weten waar zij dit moeten melden.
De gemeente als beleidsmaker	In het Beleidskader Veiligheid 2021-2024 hebben we het opstellen van een aanpak mensenhandel geprioriteerd onder de ambitie 'ondermijning steviger aanpakken'. In dit actieprogramma hebben we vastgelegd wat we in de periode 2022-2024 willen bereiken en wat we gaan doen om deze ambities te realiseren. We voldoen hiermee aan de landelijke afspraak in het Interbestuurlijk Programma (IBP, punt 5.11), het programma Samen tegen Mensenhandel en het basisniveau bestuurlijke aanpak van mensenhandel.
De gemeente als regisseur van de integrale aanpak	De complexiteit van mensenhandel vraagt om zowel een bestuurlijke als strafrechtelijke aanpak en intensieve samenwerking tussen de verschillende domeinen. Een effectieve aanpak vraagt afstemming tussen de betrokken partners. De gemeente staat in contact met de verschillende partners en is daarom de spil in de integrale aanpak. Samenwerken met de regio is essentieel om verplaatsingseffecten te voorkomen. De Groninger gemeenten hebben het Zorg- en Veiligheidshuis Groningen (ZVHG) de opdracht gegeven deze verbinding te organiseren.
De gemeente als verantwoordelijke voor zorg en opvang van slachtoffers	De gemeente Groningen is financieel en organisatorisch verantwoordelijk voor de zorg en opvang van slachtoffers van mensenhandel. Dit is een wettelijk verankerde verplichting die primair voortvloeit uit de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) en de Jeugdwet.

We leveren op deze vier verantwoordelijkheden reeds verschillende inspanningen om mensenhandel tegen te gaan. Tegelijkertijd weten we dat er nog ruimte is voor verbetering. Deze ruimte ligt vooral op de volgende vlakken: gemeente als signaleerder en gemeente als regisseur van de integrale aanpak. We gaan onze aanpak met name op deze twee vlakken intensiveren.

2.1 Uitgangspunten

Onderstaande uitgangspunten zijn zeer belangrijk in de aanpak van mensenhandel. Dit zijn de randvoorwaarden en deze lopen als een rode draad door onze aanpak.

Effectief samenwerken in de regio

De belangrijkste voorwaarde voor een integrale aanpak is de totstandkoming van een goedlopend samenwerkingsverband. Dit vergt onder meer dat ketenpartners elkaar vertrouwen, kennis en informatie delen, betrokken zijn bij het thema mensenhandel en capaciteit vrijmaken voor de samenwerking. Ook is het van groot belang dat de regio samenwerkt, omdat mensenhandel (gemeente)grensoverschrijdend plaatsvindt en voorkomen moet worden dat geografische verplaatsing (waterbedeffect) optreedt. Daarom zijn we aangesloten bij het regionale project 'Groningen tegen mensenhandel'. Het doel van dit project is het realiseren van een toekomstbestendige integrale aanpak van mensenhandel in de provincie Groningen. Dit project wordt in opdracht van de Groninger gemeenten uitgevoerd door het ZVHG. Het ZVHG werkt ook samen met de ketenregisseurs mensenhandel van Friesland en Drenthe om de aanpak van mensenhandel in 3Noord te versterken.

Verbinden van zorg en veiligheid

Om mensenhandel effectief aan te pakken, is samenwerking binnen de domeinen zorg en veiligheid essentieel. Het is belangrijk dat alle partners elkaar weten te vinden in de aanpak van mensenhandel. Binnen de gemeente is de samenwerking tussen zorg en veiligheid op bestuurlijk, ambtelijk en uitvoerend niveau helder vormgegeven en wij investeren blijvend in deze verbinding. Deze verbinding draagt bij aan een optimale balans tussen preventie, zorg en repressie.

Integrale aanpak

Mensenhandel is een delict met veel facetten. Het maakt een enorme inbreuk op de levens van slachtoffers en raakt daarnaast ook de samenleving. Denk hierbij aan het oneigenlijk

gebruik van woningen, witwasconstructies, belastingontduiking en het sjoemelen met verblijfsrecht. De sleutel tot een succesvolle aanpak ligt in het aanpakken van alle facetten. De gemeente heeft bij de bestrijding van mensenhandel een cruciale rol in de bestuurlijke aanpak. Waar mogelijk sluiten we aan bij brede, reeds lopende trajecten op aanpalende beleidsterreinen, dan wel maken we gebruik van de daarin reeds beschikbare kennis, kunde en instrumenten.

Afstemming

Het inzetten van strafrechtelijke en/of bestuurlijke instrumenten vergt afstemming tussen het Openbaar Ministerie (OM), de politie en de Nederlandse Arbeidsinspectie. Deze afstemming is op verschillende niveaus georganiseerd (strategisch, tactisch en operationeel). Zorgvuldige afstemming maakt het mogelijk om maximaal in te zetten, maar voorkomt ook dat activiteiten elkaar – onbedoeld - doorkruisen/frustreren. Ook bij casuïstiek waar onvoldoende aanknopingspunten zijn voor een strafrechtelijke aanpak van mensenhandel is afstemming essentieel, want ook in die gevallen moeten we de middelen die we tot onze beschikking hebben inzetten om de situatie van het slachtoffer te verbeteren en verdere criminele gedragingen te voorkomen.

Afstemming vindt onder meer plaats in de lokale driehoek, de RIEC-ondermijningstafel, het netwerk van aandachtsfunctionarissen en het *Drieluik* overleg. In het tweewekelijkse *Drieluik* overleg komen de ketenregisseur, de zorgcoördinatoren, de gemeente en het Team Migratiecriminaliteit en Mensenhandel (TMM) samen om signalen en casussen van mensenhandel uit de regio te bespreken, te triageren, op te volgen en te monitoren. Ook wordt relevante informatie gedeeld en uitgewisseld om mensenhandel beter te kunnen signaleren én te kunnen interveniëren in concrete situaties.

2.2 Essentiële functies

De aandachtfunctionaris, zorgcoördinator en ketenregisseur geven gezamenlijk vorm aan de gemeentelijke en regionale aanpak van mensenhandel. Zij dragen bij aan (de ontwikkeling van) de aanpak door signalen en best practices te delen. Ook zorgen zij er gezamenlijk voor dat de bestrijding van mensenhandel lokaal en regionaal op de kaart staat.

Aandachtsfunctionaris

In het basisniveau bestuurlijke aanpak van mensenhandel wordt het hebben van een aandachtsfunctionaris mensenhandel genoemd als een belangrijke voorwaarde. De gemeente Groningen voldoet al geruime tijd aan deze voorwaarde. Om de aanpak van mensenhandel een stevige impuls te kunnen geven is het noodzakelijk het aantal

aandachtsfunctionarissen uit te breiden en de inzet van deze functionarissen te intensiveren. De aandachtsfunctionarissen werkzaam bij DMO en OOV hebben een coördinerende en aanjagende rol in de aanpak en de uitvoering van dit actieprogramma. Ook zijn zij verantwoordelijk voor de afstemming tussen de domeinen zorg en veiligheid.

Ketenregie en zorgcoördinatie

De Groninger gemeenten hebben in 2013 de ketenregie mensenhandel ondergebracht bij het ZVHG.

Sinds 2018 heeft de gemeente Groningen coördinatie van zorg voor slachtoffers van mensenhandel belegd bij het ZVHG. Met ingang van juli 2021 zijn alle Groninger gemeenten hierbij aangesloten.

Aandachtsfunctionaris	Ketenregisseur	Zorgcoördinator
<ul style="list-style-type: none">- is het aanspreekpunt voor mensenhandel binnen de gemeentelijke organisatie, verzamelt signalen, geeft deze door aan de ketenregisseur en organiseert opvolging en monitoring van signalen.- volgt de laatste ontwikkelingen, regionaal en landelijk, rondom de aanpak mensenhandel.- vergroot het bewustzijn over mensenhandel in de organisatie.- zorgt ervoor dat het thema binnen de gemeente op de agenda staat.- onderhoudt contact met externe partners (o.a. zorgcoördinatie, politie).- maakt deel uit van het regionale netwerk van aandachtsfunctionarissen.	<ul style="list-style-type: none">- is verantwoordelijk voor de strategische aanpak van mensenhandel binnen de provincie Groningen en voor het inrichten van de keten die hieraan ten grondslag ligt;- vormt de schakel tussen regionale en landelijke ontwikkelingen binnen de aanpak van mensenhandel;- zit het Drieluik overleg voor;- werkt in opdracht van de Stuurgroep Zorg- en Veiligheidshuis.	<ul style="list-style-type: none">- organiseert en coördineert samenhangende hulp en ondersteuning aan slachtoffers;- bewaakt de voortgang en kwaliteit van het hulp en ondersteuningstraject;- is verantwoordelijk voor het optimaliseren van het zorg- en ondersteuningsaanbod in de regio, het opzetten van een regionaal zorgnetwerk en het bieden van deskundige ondersteuning aan zorgprofessionals;- geeft voorlichting aan zorgverleners en instanties om de deskundigheid over mensenhandel bij deze professionals te vergroten;- neemt deel aan het Drieluik overleg.

“De aanpak van mensenhandel kan pas echt vorm krijgen binnen een gemeente en een regio met de juiste mensen.”

(Kompas Aanpak Mensenhandel)

3. Ambities en acties

In dit hoofdstuk geven we aan wat we willen bereiken in de periode 2022-2024 en wat we hiervoor gaan doen. We houden hierbij het doel - een gemeente zonder uitbuiting - scherp voor ogen.

Ambitie 1: awareness, signaleren en melden

Signalen worden herkend en gemeld. Dit geldt niet alleen voor medewerkers binnen de gemeente, maar ook daarbuiten. Dit doen we door het ontwikkelen van een interne meldroute en het onder de aandacht brengen van de externe meldroute.

Ambitie 2: meer zicht op aard en omvang

We hebben een scherper beeld op de aard en omvang van mensenhandel in onze gemeente, zodat we mensenhandel adequaat kunnen aanpakken.

Ambitie 3: slachtoffer- en daderschap voorkomen

Door in te zetten op preventie wordt daderschap en daarmee ook slachtofferschap voorkomen. We hebben meer kennis over daderschap. Jongeren en volwassenen zijn weerbaar tegen uitbuiting.

Ambitie 4: barrières opwerpen

We werpen barrières op die het werk van mensenhandelaren belemmeren of frustreren.

Ambitie 5: slachtoffers samenhangende hulp en ondersteuning bieden

Slachtoffers van mensenhandel krijgen een samenhangend hulp en ondersteuningsaanbod. (Mogelijke) slachtoffers worden zo snel mogelijk uit de situatie van uitbuiting gehaald en bieden we veiligheid.

Ambitie 1: Awareness, signaleren en melden

Signalen van mensenhandel worden vaak niet herkend. Medewerkers van de gemeente, maar ook daarbuiten zoals professionals in de zorg- en veiligheidsketen en het onderwijs hebben te weinig kennis over mensenhandel en zijn onvoldoende in staat om signalen van mensenhandel te herkennen. Hierdoor worden slachtoffers van mensenhandel niet altijd als zodanig herkend, met als gevolg dat zij de bescherming mislopen waar ze recht op hebben. Er is behoefte aan voorlichting en training op het gebied van mensenhandel. Ook moet de meldroute duidelijk zijn.

Awareness is als het ware het fundament van de aanpak en is verweven met elke ambitie en actie in deze aanpak. We blijven investeren in het vergroten van awareness door training en voorlichting te geven over de verschillende vormen en signalen van mensenhandel.

Medewerkers

Onze medewerkers zijn de oren en ogen van de gemeente, doordat zij in direct contact staan met mogelijke daders, slachtoffers en facilitators. Veel medewerkers zijn al getraind om signalen van mensenhandel te herkennen,

maar er is behoefte aan meer handvatten om mensenhandel te signaleren en vermoedens te concretiseren.

- » We organiseren periodiek voorlichting en/of training aan bestuurders en medewerkers van de gemeente Groningen. In afstemming met de ketenregisseur onderzoeken we hoe we het trainingsaanbod beter kunnen laten aansluiten op de behoefte van ambtenaren.
- » In 2022 hebben alle medewerkers met burgercontact een basistraining gevolgd.
- » Binnen de Regiodeal doen we mee aan het project Groningse Wijkacademie, waarin medewerkers, organisaties en instellingen met burgercontacten worden opgeleid/getraind om signalen van ondermijnende criminaliteit te herkennen.
- » We ontwikkelen signaalkaarten waarin een handelingskader wordt geboden.

“Onze medewerkers zijn de oren en ogen van de gemeente, doordat zij in direct contact staan met mogelijke daders, slachtoffers en facilitators. Veel medewerkers zijn al getraind om signalen van mensenhandel te herkennen.”

Interne meldroute

Medewerkers van de gemeente Groningen melden signalen bij de aandachtsfunctionaris mensenhandel. De aandachtsfunctionaris beschikt over specifieke kennis op het gebied van mensenhandel en kan de medewerker ondersteuning bieden bij het concretiseren van het signaal. Door het organiseren van een interne meldroute via de aandachtsfunctionaris levert de aandachtsfunctionaris een belangrijke bijdrage aan het vergroten van het zicht op aard en omvang in de gemeente (ambitie 2).

- » In 2022 organiseren we een interne meldroute en brengen deze onder de aandacht bij onze medewerkers.

Organisaties

Niet alle organisaties, bijvoorbeeld in de hulpverlening of op scholen, hebben voldoende kennis over risicofactoren en profielen van mensenhandel om dit te kunnen signaleren en melden.

- » We bieden organisaties die een rol spelen in de aanpak van mensenhandel awareness training aan. In 2022 starten we met het aanbieden van trainingen aan WIJ, Veilig Thuis en Halt.
- » We brengen in beeld welke (andere) organisaties we willen bereiken en hoe we deze gaan bereiken. Hierbij trekt de gemeente op met de ketenregisseur en de zorgcoördinatoren van het ZVHG.

Ondernemers en inwoners

Mensenhandel vindt in allerlei sectoren plaats, zoals in de bouw, de horeca, retail, seksuele dienstverlening, schoonmaakbranche, nagelstudio's en massagesalons. Het is daarom belangrijk dat ondernemers en inwoners zich realiseren dat ze mogelijk onbedoeld en onbewust gebruik maken van diensten van slachtoffers mensenhandel of mensenhandel faciliteren.

- » We investeren in het vergroten van het signalerend vermogen van inwoners. Hierbij denken we aan bewustwordingscampagnes.
- » Ook ondernemers spelen een rol in de aanpak van ondermijnende criminaliteit zoals mensenhandel. Samen met Economische Zaken organiseren wij informatiebijeenkomsten voor ondernemers.
- » In 2022 organiseren wij een voorlichtingsbijeenkomst voor hotelpersoneel om illegale prostitutie en mensenhandel te leren kennen.
- » We ontwikkelen signaalkaarten met informatie over hoe verschillende vormen van mensenhandel te herkennen zijn.

Externe meldroute

Het moet voor iedereen duidelijk zijn waar en hoe zij signalen kunnen melden. Door het ZVHG is een meldroute ontwikkeld. Deze meldroute wordt jaarlijks geëvalueerd met de aandachtsfunctionarissen mensenhandel van de Groningse gemeenten.

- » We dragen bij aan het vergroten van de bekendheid van deze meldroute door deze actief onder de aandacht te brengen.
- » We zetten ons in om andere meldpunten, waaronder Meld Misdaad Anoniem en voor bepaalde doelgroepen de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling onder de aandacht te brengen.
- » We stimuleren dat signalen die binnenkomen bij Veilig Thuis en andere (hulpverlenings-)organisaties worden gemeld bij het ZVHG.

Niet jouw schuld

Initiatief: CoMensha

Concept en realisatie: Stichting Open Mind

Fotografie: Ernst Coppejans

Ik ben geboren en opgegroeid in een vrij normaal gezin. In de periode dat mijn ouders gingen scheiden, was ik steeds vaker het huis uit. Op mijn achttiende leerde ik een jongen kennen tijdens het uitgaan. In het begin ging het wel goed, maar op een gegeven moment moest ik allerlei dingen voor hem doen, voor zijn vrienden en daarna ook met allerlei vreemde mannen. Zo werd ik overal voor gebruikt. Dat heeft in totaal bijna drie jaar geduurd.

Ik durfde er met niemand over te praten. Ik dacht ook dat ik de enige was. Maar op een gegeven moment ben ik terecht gekomen op een chatbox, geïnitieerd door een organisatie die zich onder andere inzet voor slachtoffers van loverboys. Ik heb eerst heel lang gewacht, want ik durfde de stap niet te zetten. Maar uiteindelijk ben ik via de chat in de opvang terecht gekomen.

Door de angst en de bedreigingen ben ik weer terug gevallen. Dat is zo een paar keer door gegaan. Je kan in een relatief korte tijd vertrouwd raken met iets wat helemaal niet goed voor je is. Ik stond ook onder druk van bedreigingen en mijn gevoel van schaamte was groot. Maar ik hield het niet lang meer vol en uiteindelijk ben ik toch weer via de chat in de opvang terecht gekomen. Na bijna anderhalf jaar in de opvang gaat het nu een stuk beter met me. Eindelijk ben ik los gekomen uit dat netwerk.

Door traumaverwerking sta ik nu steviger in mijn schoenen. Ik ga nu mijn studie afronden, heb net mijn rijbewijs gehaald en heb dus weer toekomstperspectief. Wat ik andere meisjes heel graag wil meegeven is: trek op tijd aan de bel en schakel hulp in. Wacht niet, want het is niet jouw schuld. Niemand heeft het recht om jou te misbruiken. *Kim*

Ambitie 2: Meer zicht op aard en omvang

Bij mensenhandel wordt al snel gedacht aan het buitenland of iets wat zich uitsluitend in de grote steden afspeelt. Het tegendeel is waar. Mensenhandel kan in elke gemeente in Nederland voorkomen.

Het in beeld brengen van mensenhandel vereist inspanning. Mensenhandel is vooral een haaldelict, je moet er actief naar op zoek. Een goede samenwerking tussen opsporing, hulpverleners en gemeenten is daarom essentieel. We hebben een scherper beeld nodig op de aard en omvang van mensenhandel in onze gemeente om mensenhandel adequaat te kunnen aanpakken.

Versterken informatiepositie

Een goede informatiepositie draagt bij aan beter zicht op de aard en omvang van mensenhandel. Er zijn reeds een aantal activiteiten ontplooid die hieraan bijdragen. Zo hebben we in 2021 onderzoek laten uitvoeren naar het ondermijningsbeeld in de gemeente Groningen. In dit onderzoek zijn een aantal branches naar voren gekomen die vatbaar zijn voor ondermijnende criminaliteit, waaronder mensenhandel. Daarnaast hebben we het dashboard 'Zicht op ondermijning' als resultaat van de City Deal 'Zicht op Ondermijning'. Via dit dashboard krijgt elke gemeente in Nederland op basis van data-analyse extra inzichten in lokale criminele fenomenen.

- » We onderzoeken hoe we de gemeentelijke informatiepositie kunnen versterken. Dit doen wij samen met onze partners en met ondersteuning van het ZVHG.
- » We verkennen of veldwerk kan bijdragen aan het vergroten van het zicht op aard en omvang van mensenhandel. In dit kader gaan we in gesprek met mensen en organisaties die kwetsbare doelgroepen, bijvoorbeeld arbeidsmigranten, bijstaan.
- » We inventariseren op lokaal/regionaal niveau welke werknemers en sectoren extra kwetsbaar zijn voor arbeidsuitbuiting.

“Mensenhandel en arbeidsuitbuiting spelen zich vaak heel onzichtbaar af en dat is ook precies het probleem. Zonder dat je het ziet of doorhebt, gebeurt het bij je in de buurt. Veel mensen geloven ook niet dat hier mensenhandel plaatsvindt.”

(Ina Hut, Directeur-bestuurder van CoMensha)

Delen van informatie

Bij de strijd tegen mensenhandel en de ondersteuning van slachtoffers zijn verschillende partners in beeld, uit het opsporingsdomein, het bestuurlijk domein en het zorg- en hulpverleningsdomein. Het delen van informatie tussen de verschillende domeinen draagt bij aan het vergroten van het zicht op de aard en omvang. Dit is gelet op privacywetgeving niet zonder meer toegestaan.

- » We brengen in beeld welke persoonsgegevens gedeeld mogen worden, binnen de eigen organisatie en met anderen⁷.

Regionale ontwikkelingen

Het ZVHG ontwikkelt een regionale monitor om de aard en omvang van alle vormen van mensenhandel in de provincie Groningen in beeld te brengen. De ketenregisseur werkt op regionaal niveau samen met diverse stakeholders zoals het RIEC, OM en politie bij het opzetten van deze monitor. Het is de bedoeling dat in de deze monitor niet alleen informatie met betrekking tot het aantal slachtoffers, daders en vervolgingen wordt opgenomen, maar ook de activiteiten die door gemeenten en partnerorganisaties zijn en worden ondernomen in het kader van de integrale aanpak Groningen tegen mensenhandel.

Vanuit een rijtjeshuis

Hoewel het deels een verborgen wereld is, denkt officier Sierd Eijzenga dat burgers goed moeten opletten wanneer buurt- of dorpsgenoten sociaal geïsoleerd raken. “Als je iets ziet, kan dat een indicatie zijn dat iets niet klopt. Slachtoffers van moderne slavernij zijn vaak gespannen en angstig, soms oververmoeid of vermagerd”, zegt de officier van justitie. Volgens Eijzenga moeten we ons ook geen illusies maken: het gebeurt overal en soms recht onder onze ogen. “Laatst hadden we nog een zaak in Assen waarbij een vrouw gedwongen in de prostitutie moest werken. Haar kwetsbare vriend werd gedwongen om overvallen te plegen, anders zou zijn vriendin wat worden aangedaan. De man en vrouw werden op een stoel vastgezet en op verschillende momenten met brandstof overgoten waarna de Assenaar die het stel vasthield dreigde met een aansteker. En dat gebeurde allemaal vanuit een rijtjeshuis in een woonwijk.”

Moderne slavernij in het Noorden, DvhN, 23 oktober 2021

⁷ Het ministerie heeft de handreiking De aanpak van mensenhandel en het gebruik van persoonsgegevens uitgegeven. Deze handreiking biedt handvatten voor de dagelijkse praktijk en geeft inzicht in bestaande (blijvende) belemmeringen.

Ambitie 3: Slachtoffer- en daderschap voorkomen

Onze ambitie is om slachtofferschap én daderschap te voorkomen. Om dit doel te bereiken moeten kinderen, jongeren en volwassenen weerbaar zijn tegen uitbuiting en weten bij wie ze terecht kunnen voor steun. Ook moeten professionals en vrijwilligers de risicofactoren van mensenhandel in specifieke omstandigheden en bij risicogroepen (her) kennen, zodat deze kennis kan worden ingezet bij preventie, vroegsignalering en interventies.

Voor de aanpak van mensenhandel richten we ons op alle doelgroepen, maar specifieke aandacht gaat uit naar: minderjarigen/jongeren en (arbeids)migranten.

Een zwakke economische positie met weinig perspectief op verbetering, verminderde geestelijke weerbaarheid, een licht verstandelijke beperking, de afwezigheid van een sociaal netwerk, het ontbreken van een juridische (verblijfs)status of het niet spreken van de taal maakt mensen kwetsbaar en dit vormt een risicofactor voor mensenhandel. Voor minderjarigen/jongeren geldt dat zij door hun leeftijd altijd kwetsbaar zijn, los van andere risicofactoren.

Minderjarigen/jongeren

We zetten in op preventie bij minderjarigen/jongeren door, onder andere, het aanbieden van weerbaarheidstrainingen en het verstrekken van informatie en advies. Dat laatste gebeurt niet alleen aan de doelgroep zelf, maar ook aan ouders en professionals.

- » We onderzoeken of BOUNCE Resilience Tools - een preventief programma tegen radicalisering voor jongeren, hun ouders en eerstelijns werkers gericht op het versterken van de online weerbaarheid - breder ingezet kan worden ten behoeve van de aanpak mensenhandel. De weerbaarheidstraining kan worden gegeven aan (licht verstandelijk beperkte) jongeren op scholen en bij jeugdhulporganisaties.
- » Jongerencoaches worden getraind en ingezet voor online jongerenwerk. Het online jongerenwerk is waardevol met het oog op vroegsignalering. Zorgwekkende signalen, bijvoorbeeld met betrekking tot grooming en/of sextortion, kunnen in een vroeg stadium worden opgepikt, waardoor snel kan worden gestart met de aanpak van het probleem.
- » Met het 'Groninger model' pakken we jeugdgroepen aan die overlast veroorzaken en mogelijk ook strafbare feiten plegen. Hiermee zetten we stevig in op het voorkomen dat jongeren (verder) afglijden naar criminaliteit.
- » Halt geeft ieder jaar zo'n 280 voorlichtingen aan leerlingen in het basis-, voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs, bij zowel regulier als speciaal onderwijs. Samen met Halt onderzoeken we of het thema mensenhandel opgenomen kan worden in deze voorlichtingen.

Daders van mensenhandel

De meeste mensen denken bij daders van mensenhandel aan mannen. Dit beeld klopt grotendeels als we kijken naar de daders van mensenhandel die in Nederland in beeld zijn. Toch komen ook vrouwelijke daders geregeld voor: ongeveer 1 op de 5 daders is vrouw, zo blijkt uit de landelijke Dadermonitor mensenhandel 2015-2019. Uit de monitor blijkt ook dat daders in de strafrechtketen gemiddeld 30 jaar zijn. De relatief jonge leeftijd van daders van binnenlandse seksuele uitbuiting valt op. Een derde van hen is jonger dan 23 jaar op het moment van plegen. Ook bij daders van criminele uitbuiting valt de leeftijd op: een vijfde van hen is jonger dan 23 jaar. Dat daders zich al op zo'n jonge leeftijd schuldig maken aan een ernstig misdrijf als mensenhandel – in dit geval vaak ook een vorm van seksueel geweld – onderstreept de urgentie om meer kennis te verzamelen over de achtergrond van deze daders. Daarbij rijst ook de vraag in hoeverre bij daders, net als bij slachtoffers, sprake is van kwetsbaarheden en achterliggende problematiek. Bij daders is daar nog weinig over bekend, ten opzichte van slachtoffers. Dit terwijl slachtofferschap en daderschap bij binnenlandse seksuele uitbuiting en seksueel geweld nauw verbonden zijn en in elkaar kunnen overlopen.

Arbeidsmigranten

Arbeidsmigranten vormen een risicogroep voor mensenhandel, omdat zij vaak meervoudig afhankelijk zijn van hun werkgever en/of het uitzendbureau: werk, huisvesting, transport en (zorg)verzekeringen worden in één pakket aangeboden. Dit is een zeer diverse groep: het gaat hierbij niet alleen om EU-onderdanen en ook niet om één bepaalde sector.

- » We willen de kwetsbaarheid van arbeidsmigranten verminderen door de informatiepositie van arbeidsmigranten te verbeteren, onder meer door het verstrekken van online en offline informatiemateriaal en het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten.
- » Een bijzondere focus komt te liggen op ondernemers. We zetten in op thema's als goed werkgeverschap en het verhogen van (online) weerbaarheid van ondernemers. Bij deze aanpak zullen we werkgeversorganisaties zoals VNO/NCW en MKB betrekken.

Regionale ontwikkelingen

Vanuit Groningen tegen mensenhandel is in 2021 een werkgroep opgericht om meer inzicht te verkrijgen over daders van mensenhandel en hoe recidive te voorkomen. In 2022 zullen de uitkomsten met de gemeenten gedeeld worden.

Door het ZVHG wordt een VR-experience ontwikkeld om jongeren te informeren over de verschillende verschijningsvormen van mensenhandel. De gemeente Groningen neemt deze VR-experience op in de ontwikkelagenda voor scholen voor het voortgezet onderwijs.

Ambitie 4: Barrières opwerpen

We zetten bestuurlijke instrumenten in en werpen hiermee barrières op om mensenhandel te voorkomen en aan te pakken. Aan de integrale aanpak ligt het barrièremodel ten grondslag⁸. Bij mensenhandel zijn dat in ieder geval barrières op de terreinen van werving, entree, huisvesting, identiteit, vervoer, arbeid en financiën. Wij gaan onze acties en deskundigheid op dit gebied uitbreiden, (door) ontwikkelen en verankeren in de organisatie.

Entree en identiteit

Om in Nederland te kunnen werken is een inschrijving bij de gemeente nodig. De gemeente beschikt over bestuurlijke instrumenten om een barrière op te werpen op het gebied van 'entree' en 'identiteit'. Een inschrijving in de BRP, waaronder ook het RNI valt, mag niet worden geweigerd wanneer aan alle voorwaarden is voldaan, maar verdachte signalen nemen we in onderzoek.

De medewerkers van het loket Burgerzaken zijn getraind om signalen van mensenhandel te herkennen. Bij signalen van mensenhandel of een niet pluis gevoel wordt altijd een signaal afgegeven aan de aandachtsfunctionaris en wordt het adres in onderzoek gezet.

Arbeid

Bij de aanpak van mensenhandel in de seksbranche speelt de gemeente een specifieke rol bij de barrière 'arbeid'. Prostitutie en overige seksbedrijven, waaronder massagesalons, zijn lokaal gereguleerd via vergunningenbeleid. Dat

biedt ons bestuurlijke mogelijkheden om tijdens controles misstanden, waaronder mensenhandel, te signaleren en aan te pakken door bijvoorbeeld een vergunning in te trekken of een bedrijf (al dan niet tijdelijk) te sluiten. Dit geldt ook voor andere vergunde branches zoals de horeca. Vanuit openbare orde en veiligheid is de APVG hierbij het kader waarbinnen mensenhandel kan worden bestreden.

Integrale bestuurlijke controles

Integrale bestuurlijke controles zijn een waardevol instrument om zicht te houden op de branches waarbij sprake is van een verhoogd risico op misstanden en deze tegen te gaan. Bij integrale bestuurlijke controles voert de gemeente samen met onder meer de politie, de Belastingdienst en de Nederlandse Arbeidsinspectie de controle uit. Partners kunnen vanuit hun taken en bevoegdheden specifieke interventies inzetten.

- » We organiseren in ieder geval 4x per jaar integrale bestuurlijke controles met als doel om (netwerken van) ondermijnende criminaliteit, waaronder mensenhandel, te verstoren, het beëindigen van illegale situaties en verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in de wijken.

Huisvesting

De gemeente speelt een belangrijke rol bij de barrière 'huisvesting'. We zien toe op illegale bewoning, overbewoning, woonoverlast en malafide kamerverhuur en kunnen bij overtredingen handhavend optreden, bestuurlijke boetes opleggen of een pand sluiten.

Regionale aanpak

Mensenhandel stopt - anders dan de bevoegdheden van de gemeente - niet bij de gemeentegrenzen. Om mensenhandel succesvol aan te pakken is regionale samenwerking essentieel. Alleen door (beleids)ontwikkelingen zowel regionaal als lokaal te laten plaatsvinden kunnen we mensenhandel effectief aanpakken. Het ZVHG biedt procesondersteuning op het gebied van regionale samenwerking, afstemming en deskundigheidsbevordering. We blijven de noodzaak van regionale afstemming op verschillende niveaus onderstrepen en bieden daar waar nodig ondersteuning, bijvoorbeeld op het gebied van het aanpassen van de lokale regels.

Om bij te dragen aan deze ambitie voeren wij de volgende acties uit:

- » We brengen risicoadressen in beeld en onderwerpen deze adressen aan controles (doorlopend).
- » We passen de BIBOB-procedures toe op bepaalde vergunningaanvragen (doorlopend).

- » We houden toezicht op de vergunde seksbranche en controleren op illegale (thuis)prostitutie (doorlopend).
- » We houden toezicht in de horecabranche (doorlopend).
- » In 2022 richten we een gemeentelijk kennisteam mensenhandel (barrièretafel) op voor het (door)ontwikkelen van de bestuurlijke aanpak mensenhandel. Hier brengen we de rollen, taken en bevoegdheden van de toezichthouders en inspecteurs uit alle domeinen in beeld en vergroten we de kennis en vaardigheden. Dit doen we onder meer door het organiseren van themabijeenkomsten, expertmeetings en het bespreken van best practices.
- » We gaan in 2022 – in afstemming met ketenpartners waaronder het OM - signaalkaarten maken waarop wordt weergegeven welke bestuurlijke interventies kunnen worden toegepast en wanneer en hoe hiertoe kan worden overgegaan.

“Om mensenhandel succesvol aan te pakken is regionale samenwerking essentieel. Alleen door (beleids)ontwikkelingen zowel regionaal als lokaal te laten plaatsvinden kunnen we mensenhandel effectief aanpakken.”

⁸ Het Centrum voor criminaliteitspreventie en veiligheid (CVV) heeft barrièremiddelen opgesteld met betrekking tot de aanpak mensenhandel.

Ambitie 5:

Slachtoffers samenhangende hulp en ondersteuning bieden

Slachtoffers van mensenhandel hebben veelal traumatische ervaringen opgedaan en de juiste zorg en bijstand is dan ook van groot belang. Op grond van de Wmo 2015 en de Jeugdwet zijn gemeenten verantwoordelijk voor de opvang en ondersteuning van slachtoffers. Slachtoffers hebben vaak verschillende soorten ondersteuning nodig. Het gaat hierbij met name om veilige opvang, medische en psychische zorg, hulpverlening bij verblijfsrechtelijke trajecten en ondersteuning bij strafrechtelijke procedures.

Organisatie van samenhangende hulp en ondersteuning

De Groninger gemeenten hebben de organisatie van een samenhangend hulp- en ondersteuningsaanbod aan slachtoffers van mensenhandel opgedragen aan het ZVHG.

Onder samenhangende hulp en ondersteuning verstaan wij:

- De zorg is toegankelijk voor alle (vermoedelijke) slachtoffers van mensenhandel. Bij het geringste vermoeden van mensenhandel wordt een (vermoedelijk) slachtoffer gezien als een slachtoffer van mensenhandel.
- Slachtoffers worden zo snel mogelijk uit een uitbuitings situatie gehaald en er wordt voor een veilige situatie gezorgd.
- De zorg bestaat uit kwalitatieve en specialistische hulp, die aansluit bij de behoefte van het slachtoffer.
- Nazorg maakt onderdeel uit van zorg. Om de weerbaarheid te vergroten en herhaald slachtofferschap te voorkomen. Het creëren of het herstellen van een beschermende sociale omgeving en ondersteuning bij re-integratie maakt hier deel van uit.

Dit vertalen wij naar de volgende acties:

- » We spannen ons met ondersteuning van het ZVHG in om alle slachtoffergroepen in elke fase samenhangende hulp en ondersteuning te bieden.
- » Slachtoffers van uitbuiting in de prostitutiebranche kunnen gebruik maken van uitstapprogramma's in het kader van de landelijke subsidieregeling DUUP⁹. Deze zorg wordt in Groningen uitgevoerd door het Leger des Heils en Stichting Terwille. Voor slachtoffers van andere vormen van mensenhandel is geen regeling beschikbaar. We onderzoeken hoe we slachtoffers van mensenhandel die buiten de doelgroep van DUUP vallen ondersteuning kunnen bieden.
- » Minimaal 1 keer per 3 maanden vindt er overleg plaats tussen de aandachtsfunctionaris en de zorgcoördinator van het ZVHG. In dit overleg wordt stilgestaan bij de stand van zaken, gesignaleerde, lopende en afgehandelde casussen, nieuwe ontwikkelingen, knelpunten, trends en fenomenen.

Goede opvang voor alle slachtoffers

Gemeenten zijn organisatorisch en financieel verantwoordelijk voor de zorg en opvang van minderjarige en meerderjarige slachtoffers met een geldige verblijfstitel. Voor slachtoffers van mensenhandel zonder verblijfstitel is opvang beschikbaar in een Beschermde Opvang (voor minderjarigen) en Categoriele Opvang voor Slachtoffers van Mensenhandel (COSM). Dit wordt door het Rijk gefinancierd.

- » Samen met het ZVHG stellen we een zorgkaart op. Hiermee brengen we in beeld welke organisaties betrokken zijn bij zorg aan slachtoffers van mensenhandel en kunnen we hiaten in het zorgaanbod in beeld brengen. Hiermee brengen we ook in beeld welke organisaties subsidie ontvangen voor het bieden van zorg aan slachtoffers van mensenhandel.

Zorgaanbod toereikend

Er zijn slachtoffergroepen in beeld waarvoor het bestaande opvang- en hulpaanbod nog ontoereikend is. Het gaat hierbij om buitenlandse slachtoffers (voornamelijk met nationaliteiten van buiten de EU) en mannelijke slachtoffers.

- » We zetten ons samen met het ZVHG in om voor deze slachtoffergroepen samenhangende hulp en ondersteuning te organiseren.

Toename aantal slachtoffers

Het versterken van de gemeentelijke (en regionale) aanpak kan tot gevolg hebben dat het aantal slachtoffers van mensenhandel dat aanspraak maakt op zorg toeneemt.

- » Samen met de zorgcoördinatoren van het ZVHG houden we scherp in de gaten of het bestaande zorgaanbod voldoende capaciteit biedt en spannen we ons in om het zorgaanbod op peil te houden.
- » We monitoren de financiële consequenties.

De maatschappelijke opvang in de gemeente Groningen wordt uitgevoerd door de gesubsidieerde instellingen: Het Kopland, Leger des Heils, stichting Limor Landelijk, stichting Profila Zorg, stichting Terwille en stichting Wender.

Hulp bij het verblijfsrechtelijk traject en compensatie voor slachtoffers

In verband met het strafrechtelijke traject kunnen vermoedelijke slachtoffers van mensenhandel zonder rechtmatig verblijf in Nederland een beroep doen op de B8-verblijfsregeling. Zij krijgen dan op grond van de Verblijfsregeling Mensenhandel maximaal 3 maanden bedenktijd, waarin zij kunnen beslissen of zij aangifte doen van mensenhandel of op een andere manier mee willen werken aan een strafrechtelijk onderzoek. Tijdens de bedenktijd mogen ze in Nederland blijven. Na afloop van het strafproces loopt de verblijfsvergunning op grond van deze regeling af. Het slachtoffer kan dan een aanvraag indienen voor een verblijfsvergunning op niet-tijdelijke humanitaire gronden. Slachtoffers komen in aanmerking voor een verblijfsvergunning wanneer het OM in hun zaak een verdachte vervolgt voor mensenhandel of wanneer de strafzaak nog loopt en het slachtoffer drie jaar in Nederland verblijft op basis van een tijdelijk verblijf.

Slachtoffers kunnen financiële compensatie claimen voor aangedaan leed en verlies van inkomsten. Compensatie kan slachtoffers ondersteuning bieden bij het herstel en geeft erkenning. Daarnaast geeft het een duidelijk signaal af aan de uitbuiters, namelijk dat zij ook financieel gestraft worden.

- » We vinden het belangrijk dat alle slachtoffers hier ondersteuning bij kunnen krijgen en onderzoeken samen met het ZVHG of het zorgaanbod toereikend is.

⁹ Decentrale Uitkering Uitstapprogramma's Prostituees, DUUP is de opvolger van Regeling uitstapprogramma's prostitutie (RUPS).

4. Financiën en verantwoording

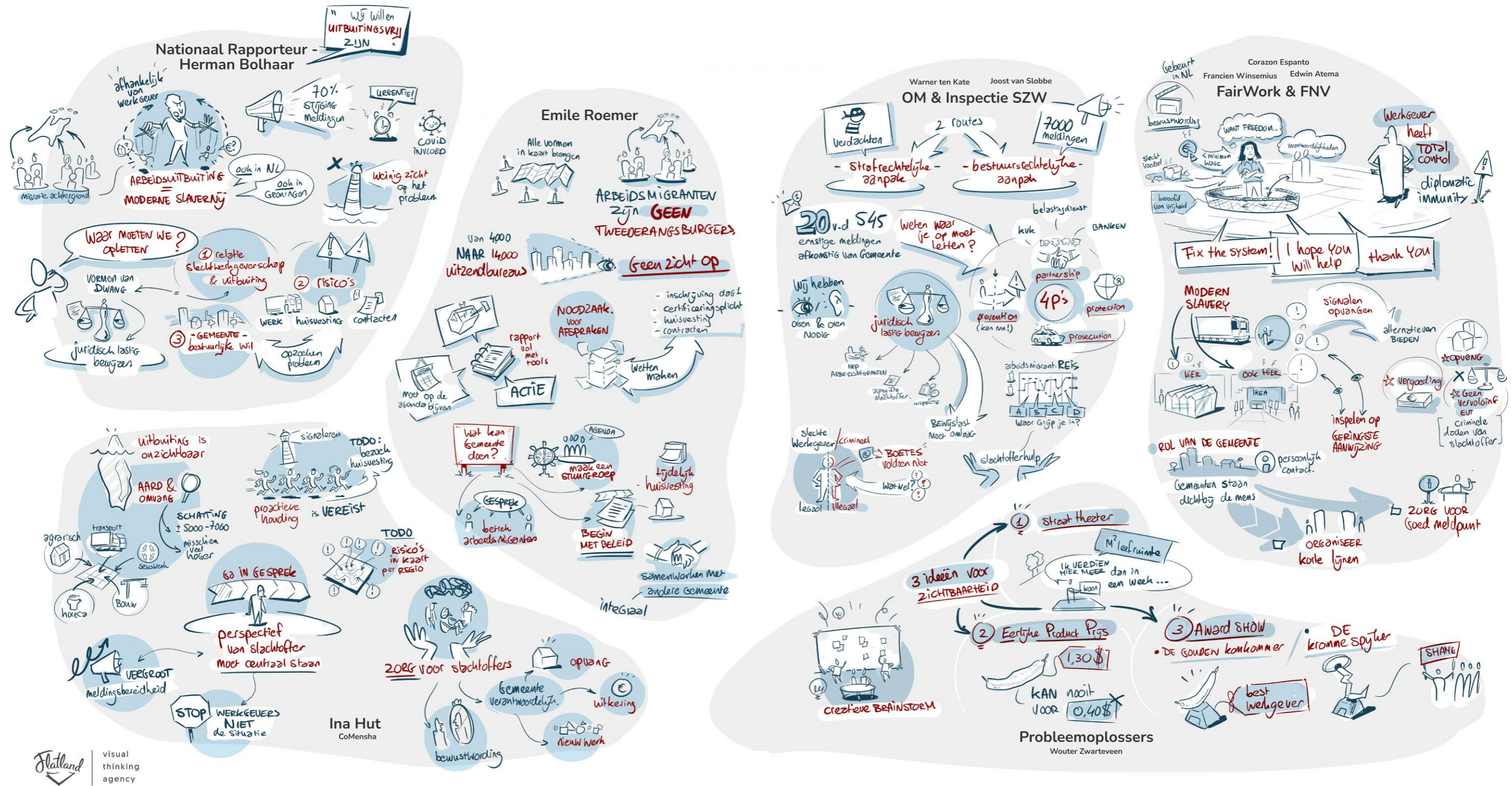
Om een stevige impuls te kunnen geven aan de aanpak van mensenhandel en de in het actieprogramma geformuleerde acties uit te kunnen voeren is extra capaciteit en middelen nodig.

In 2022 geven we uitvoering aan dit actieprogramma met de middelen die hiervoor beschikbaar zijn gesteld in de begroting. Voor 2023 komen wij met een nader uitgewerkt voorstel gericht op de structurele financiële gevolgen van de aanpak mensenhandel. In dit kader onderzoeken we de mogelijkheid om aan te sluiten bij (lopende) pilots/proeftuinen en gesubsidieerde projecten.

We leggen jaarlijks – gelijktijdig met de verantwoording over het uitvoeringsprogramma 2022-2024 Leefbaarheid & Veiligheid – verantwoording af over het actieprogramma.

Congres arbeidsuitbuiting

"Eerlijk werk voor iedereen"

Op 18 oktober 2021 organiseerde de gemeente Groningen het congres Arbeidsuitbuiting in de Week tegen Mensenhandel. Deze tekening is een weergave van het congres.

